

Föreningen Klosterliv i Vreta

Verksamhetsberättelse för år 2014

Styrelse, funktionärer och medlemmar

Styrelse under verksamhetsåret

Sture Lahrin, ordförande

Karin Johansson, kassör (till årsmötet 2014-03-12)

Arne Karlsson, ledamot och vice ordförande

Margareta Risarp ledamot och kassör (fr.o.m. 2014-03-12)

Anders Ekström, ledamot

Lars Ladell, ledamot

Maj Thulin, ledamot

Ledamöterna har alternerat som mötessekreterare under året.

Styrelsemöten

Styrelsen har haft 8 protokollförda sammanträden under året.

Revisorer

Norman Davies

Ulla Ström

Suppleant Märta Karlsson

Firmatecknare

Sture Lahrin och Margareta Risarp var för sig.

Tecknare av föreningens bankkonton

Margareta Risarp, Sture Lahrin och Alf Karlsson var för sig.

Föreningens bokföring har under året förts över från Alf Karlsson till Margareta Risarp.

Ansvarig för föreningens bibliotek

Kristina Ladell

Ansvarig för föreningens arkiv

Jack Karlsson

Ansvariga för föreningens dräktförråd

Elisabeth Land och Helena Söderberg

Ansvarig för föreningens hemsida

Lars Ladell

Ansvarig för föreningens guideverksamhet

Märta Karlsson

Valberedning

Vakant efter årsmötet 2014-03-12

Medlemsantal 63 (vid årets slut, föregående år 59)

Verksamhet

Årets verksamhet har innehållit de traditionella inslagen, såsom studier, guidning, försäljning av böcker m.m., aktiviteter för förskola och skola samt medverkan i olika nätverk och därtill vidareutveckling av örtagården. Samarbetet med vetenskapliga institutioner i syfte att få till stånd en undersökning av Stenkilska gravkoret med moderna metoder har fortsatt.

Under året har fem arbetsgrupper med egna mötestillfällen varit verksamma. De är skrivargruppen, studiegruppen Les Sept, trädgårdsgruppen, stadgegruppen (i början av året) och en nybildad studiecirkel för medeltida brev.

Vårens föreningsmöten

Vårens föreningsmöten började 15 januari med en diskussion av det förslag till nya stadgar som stadgegruppen (Anders Ekström, Olov Andersson, Alf Karlsson, Sture Lahrin och Maj Thulin med Anders Ekström som sammankallande) efter en motion på årsmötet 2013 lagt fram och distribuerat inom föreningen. På föreningsmötet den 29 januari talade Lars Ladell om ”Medeltida brev och andra intressanta fynd i svenska arkiv”. På föreningsmötet den 26 februari fortsatte den på hösten 2013 påbörjade studiecirkeln baserad på boken ”APLAGÅRDAR och KLOSTERLILJOR - 800 år kring Vadstena klostrets historia”. Den 26 februari var det ett extra beslutande föreningsmöte (enligt då gällande stadgar) då förslaget till nya stadgar antogs en första gång. Det definitiva beslutet fattades på årsmötet den 12 mars. Detta ägde rum i Fattigstugan med 22 medlemmar närvarande och förutom de ordinarie årsmötesförhandlingarna berättade Eva Ringborg på Östergötlands Museum om restaurering av kyrkans inventarier. På föreningsmötet den 26 mars var temat ”Utbildning till munk, ur cistercienserordens krönika”. Arbetet var sammansatt av Paul Reinicke (som tyvärr inte själv kunde delta) och presenterades av Les Sept. Den 9 april ledde Birgitta Alinder en uppfräschning för guider och värdar, speciellt avseende uppdateringar i guidehandledningen. Föreningsmötet den 23 april bestod av en genomgång av kapitel i studieboken inför det kommande studiebesöket på S:a Birgittas klostermuseum i Vadstena. Detta ägde rum den 7 maj som terminsavslutning. Då visade Markus Lindberg de 9 besökarna (otjänligt väder) runt ute och inne.

Höstens föreningsmöten

Planering av höstens föreningsmöten följde den under året beslutade principen med färre allmänna föreningsmöten och att arrangera studiecirkel inom olika specialintressen enligt egen planering. Dock har möten inte hållits exakt vart fjärde onsdag som det först var tänkt utan då det har varit möjligt att ha ett meningsfullt program. Det eftersträvas att hålla allmänna föreningsmöten på onsdagskvällar så långt det är möjligt. Höstterminens första möte hölls den 10 september då sommarens aktiviteter redovisades och föreningens verksamhet i stort diskuterades. Den 8 oktober berättade Arne och Märta Karlsson om takkronor och andra inventarier i Vreta klostrets kyrka. Den 26 november talade Märta Karlsson om klostrets donationer och donatorer. Terminsavslutningen (med 12 deltagare) ägde rum den 10 december hemma hos Karlssons där Arne och Märta visade sitt gårdsmuseum.

Samarbete med skolorna i bygden

S.k upplevelsedagar för skolelever i bygden har genomförts även detta år, i församlingens och föreningens regi.

I maj fick elever ur årskurs 5 bland annat vara med om att bygga, gravera i täljsten och slå valv. De fick också veta hur medicinalväxter användes förr. Tillsammans med personal från Svenska kyrkan i detta evenemang i församlingens regi vägledde Märta Karlsson, Inga Mörk, Alf Karlsson och Sture Lahrin eleverna i medeltida verksamhet. Arne Karlsson bidrog med rekvisita.

I maj-juni medverkade medlemmar i föreningen i församlingens aktiviteter för förskolebarn och i september för årskurs 2. Alf Karlsson, Sture Lahrin och Elisabeth Land deltog.

Under hösten gav föreningen traditionsenligt elever i årskurs 3 en inblick i klosterlivet genom den visning av kyrkan som Maj Thulin och Inga Mörk svarade för. Eleverna fick här i olika stationer höra berättas om nunnornas liv, liturgi, hur orgeln fungerar, museet mm. I samband med denna insats för skolornas årskurs 3 ingick också ”nunnesång”. Elisabeth Land var sammankallande kraft och även Doris Kleineidam medverkade flitigt.

Guidade visningar

De guidade visningarna har omfattat både förbeställda guidningar och våra nu traditionella sommarguidningar på kvällstid. I ett försök att hindra den nedåtgående trenden har de senare flyttats till onsdagar och utökats med vecka 34 (år 2014 vecka 26 – 34). Ett motiv var att undvika kollision med ett populärt TV-program. Av en tillfällighet sammanföll föreningens onsdagsguidningar med de ”bakluckeloppis” som arrangeras i Berg. Dessa drog många människor till området, men det hade troligen inte den inverkan på föreningens guidningar som vi hoppats. Klosterföreningen har guidat totalt 14 förbeställda grupper (föregående år 21) med 276 deltagande personer (föregående år 472), varav 206 betalande (föregående år 404) i 11 grupper (föregående år 16). Guidningsavgiften var under året 40 kr för vuxna och 20 kr för ungdom. Grupper som fått guidning gratis är Ekdungeskolan i Tallboda (2 lärare och 2 elever), vänförsamlingen i Barton i England (10 personer) och klosterföreningen i Heisterbach, Tyskland (50 personer). Den senare guidningen (liksom Klug a Wien) ägde rum på tyska av Anna-Maria Lilljebjörn och Anna Christofferson. Till detta kommer en gratisguidning i en släktträff som ingår i redovisningen. Tre inbokade guidningar fick inställas på grund av att respektive arrangör inte fick tillräckligt med anmälningar. Vid onsdagsguidningarna deltog 129 betalande vid 9 tillfällen (föregående år 93 betalande vid 8 tillfällen). I dessa ingick en konfirmandgrupp från Gustavsberg-Ingarö församling som var på väg längs kanalen i båt och på turistbyrån i Berg fick information om guidningen i kyrkan.

Olov Andersson, Anna Christofferson (ny guide), Karin Johansson, Alf Karlsson, Arne Karlsson, Märta Karlsson, Sture Lahrin, Anna-Maria Lilljebjörn, Inga Mörk och Ann-Britt Prestor (ny guide) har som guider medverkat i visningar på ett förtjänstfullt sätt. År 2014 fanns inget inslag av gregoriansk sång av medlemmar i nunnedräkt. Märta Karlsson har varit sammanhållande kraft för beställningar och genomförande av föreningens visningar. Den 12 november hölls ett möte för medverkande guider och sångare vid årets guidningar samt de värdar som tjänsgjort i kyrkan som en avstämning av och ett tack för den gångna säsongen jämte utblick mot kommande säsong.

Dramatiserade vandringar, Klosterdagen och Östgötadagarna

Föreningen har även 2014 haft en dramaverksamhet under Alf Karlssons ledning. Tillsammans med Margareta Bengtsson och Lars Ekenger tog han fram ett manuskript baserat på tidigare dramaverksamhet (dramatisera vandring 2005, scener 2012 om Karl Sverkerssons donation 1162 och Braskspelet 2013). De dramatiserade vandringarna 2014 avslutades i Fattigstugans trädgård då även servering ingick. Då det genom detta fanns en kostnad sattes priset för vuxen till 70 kr. Vid vandringarna deltog i olika uppgifter Olov Andersson, Monica Arvidsson, Lars Ekenger, Alf Karlsson (guide), Barbro Karlsson (servering), Elisabet Kihlberg, Doris Kleineidam, Kristina Ladell, Lars Ladell (foto), Sture Lahrin (foto och servering), Elisabeth Land, Arne Land (foto), Marianne Larsson, Lotten Lind, Inga Mörk, Marjot Rautio, Margareta Risarp (servering), Birgitta Rustan, Helena Söderberg, Ursula Söderberg och Agneta Wik (icke specificerade hade olika rolluppgifter). Till vandringar och guidning inköpte föreningen 3 st. röstförstärkare.

Premiärvandringen år 2014 ägde rum på Klosterdagen den 24 augusti (för året flyttad från våren). I de två vandringarna deltog 59 betalande. Klosterdagen i övrigt firades med att medlemmar i klosterföreningen medverkade i olika uppgifter på högmässan i Vreta klosters kyrka.

Föreningen medverkade i Östgötadagarna 6-7 september med öppethållande av Vreta klosters kyrka och dramatiserade vandringar. Östgötadagarna öppnades i Vreta kluster av landshövding Elisabeth Nilsson. Alf Karlsson gjorde då reklam för klosterföreningens inslag klädd som Svantepolk Knutsson. I de tre vandringarna deltog totalt 62 betalande personer, vilket tillsammans med Klosterdagen blev totalt 121 betalande.

Vårdskap i kyrkan

Liksom tidigare somrar har flera av föreningens medlemmar på församlingens uppdrag varit värdar i Vreta klosters kyrka och på så sätt bidragit till att kyrkan har kunnat hållas öppen under sommarens helger (och även Allhelgonahelgen).

Studiecirklar

Studiecirkeln Les Sept har fortsatt sin verksamhet med Birgitta Alinder som sammanhållande. Under hösten tillkom en studiecirkel "Medeltida brev" under Lars Ladells ledning (c:a 9 deltagare). Lars Ladell, Birgitta Alinder och Arne Karlsson har under året arbetat med att skapa ett nytt tryckunderlag för skriften "Klosterliv i Vreta". Samtidigt har innehållet uppdaterats i enlighet med senare rön (föregående utgåva 2003).

Övrigt

Fattigstugan

Då vår stugvärd Lars Tykesson till vår sorg gått bort under året har skötsel av stuga och trädgård ägt rum med hjälp av provisoriska lösningar. Främst har Arne Karlsson och Elisabeth Land varit engagerade. Två städdagar har arrangerats under året, en på våren och en på hösten. Trädgårdsgruppen, dvs Anders Ekström, Caroline Ekström, Märta Karlsson, Margareta Risarp och Maj Thulin har under året vidareutvecklat och underhållit örtagården.

Informationsplanscher i kyrkans museum och i Fattigstugan

Föreningen har genom Birgitta Alinder och Lars Ladell tagit fram en vidareutvecklad plansch över de Stenkilska och Sverkerska kungaätterna. Den har satts upp i kyrkans museum och i Fattigstugan.

Det europeiska förbundet och andra cisterciensiska nätverk

Birgitta Alinder har under året varit föreningens kontaktperson mot olika nätverk. Föreningen Klosterliv i Vreta var inte representerad vid den generalförsamling som Det europeiska förbundet av kloster och klosterplatsers höll under våren.

Samarbetet med Föreningen Askeby kloster har fortsatt. Föreningen i Askeby bjöd in till ett program i samband med föreningens årsmöte 23 mars och till ett föredrag den 23 oktober då Birgitta Alinder och Susanne Glöersen berättade om nätverken på olika nivåer jämte gav ett referat från Romaklostets 850-årsjubileum i augusti. Det var ett liknande material, framtaget av Birgitta Alinder, som Susanne Glöersen presenterade vid jubileet på Gotland. Sture Lahrin deltog i Romakloster och ett fåtal medlemmar i Föreningen Klosterliv i Vreta i Askeby. Föreningen Askeby kloster var inbjuden till föreningsmötet den 26 mars (se ovan).

Förlagsverksamhet och Östergötlands bokmessa

Boken "Fokus Vreta kloster. 17 nya rön om Sveriges äldsta kloster" som gavs ut 2010 och Margareta Bengtssons "Britta börjar i klostertskolan" som föreningen lanserade vid Klosterdagen 2009 har, jämte föreningens övriga skrifter, sålts även under 2014.

Föreningens skrifter kommer väl till pass som gåva när någon utomstående utträttat något för föreningen. Några sådana tillfällen har förekommit under år 2014.

Föreningen deltog i Östergötlands bokmessa på biblioteket i Linköping den 20 september på och anslöt sig också till Föreningen Östergötlands bokmessa. Kristina och Lars Ladell jämte Sture Lahrin var klosterföreningens personer på plats. Några få böcker såldes, men det bedömdes ändå som ett bra tillfälle att visa upp klosterföreningen. Föreningen Askeby kloster som missat att anmäla sig fick dela bord med Föreningen Klosterliv i Vreta och blev också föremål för en TV-intervju.

Stenkilska gravkoret

Den tidigare beslutade och planerade förstudien har till stor del genomförts under året. Ett avstämningsmöte hölls i Vreta klostrets kyrka den 10 april. Då deltog Peter Carelli (Riksantikvarieämbetet UV Öst), Olof Hermelin (Östergötlands Museum) och Markus Lindberg (Linköpings Slotts- och Domkyrkomuseum) jämte Arne Karlsson, Lars Ladell och Sture Lahrin för Föreningen Klosterliv i Vreta.

Markus Lindberg genomförde under våren den planerade arkivstudien med en rapport som resultat. Vid en besiktning av gravmonumentet i Stenkilska gravkoret den 28 maj konstaterade Östergötlands Museum att den tänkta undersökningen med fiberoptik inte var genomförbar.

En undersökning av det Stenkilska gravkoret med georader utfördes av arkeolog Pär Karlsson den 24 juni och presenterades senare i en rapport. Undersökningen fick mycket uppmärksamhet i Östgöta Correspondenten, både i tidningsutgåvan och i lokal-TV.

För genomfört arbete fram till oktober kunde föreningen från Berit Wallenbergs Stiftelse rekquirera ersättning för upparbetat belopp, 31.000 kr. Eftersom ett år förlöpt sedan ett anslag på 38.000 kr beviljades begärde föreningen och fick anstånd med rekvisition av återstående 7.000 kr för att kunna använda dessa för en undersökning av gravkoret med metalldetektor. Denna var vid årsskiftet ännu inte genomförd.

Hemsidan

Föreningens hemsida har vidareutvecklats kontinuerligt under året genom arbete av Lars Ladell. Några områden som behöver kompletteras har identifierats och uppgiften att ta fram material har spritts ut bland några styrelseledamöter.

Föreningens bibliotek och arkiv

Föreningens bibliotek har vidareutvecklats med Kristina Ladell som ansvarig. Ett antal böcker har inköpts.

I arkivet har även medlemsutskicken lagrats (under 2013 enbart i pappersform). Protokoll, verksamhetsdokument jämte föreningens manuskript lagras i såväl fysisk som elektronisk form.

Dräkter

Föreningens dräkter är en god tillgång vid arrangemang som spel, dramatiserade vandringar och guidningar. Föreningen har under året mottagit några prästdräkter och ett tiotal konfirmanddräkter av Vreta klostets församling.

Stadgearbete

Den motion som Anders Ekström skrev och som årsmötet 2013 antog resulterade i att en grupp tillsattes för att se över föreningens stadgar. Med Anders som sammankallande ingick också Olov Andersson, Alf Karlsson, Sture Lahrin och Maj Thulin i gruppen. Ett förslag till reviderade stadgar presenterades på julavslutningen den 4 december 2013 och efter en remiss- och förankringsprocess antogs de nya stadgarna definitivt på årsmötet 2014.

Representation vid olika möten

Alf Karlsson representerade föreningen vid möten som Visit Östergötland arrangerade inför Östgötadagarna och Sture Lahrin vid ett föredrag under hösten av Cecilia Malmström Hed .

Märta Karlsson har varit kontaktperson gentemot Visit Linköping. Märta jämte Sture Lahrin hade ett sammanträffande med Josefine Schön på Visit Linköping då Vreta klostets kyrka och föreningens verksamhet stod i fokus. Sture deltog under våren i ett möte i Berg där

gemensamma turistfrågor stod på agendan. Kanalbolaget och Linköpings kommun medverkade.

Vreta kloster Turism har under året omvandlats till en företagarförening med namnet Vretaklosterbygdens företagarförening Ek. för., dock fortfarande med även turistfrågor på programmet. Sture Lahrin deltog på årsmötet och i ett annat möte som representant för klosterföreningen (medlemsförening i Vretaklosterbygdens företagarförening).

Marknadsföring

Information om Vreta kloster och guidade visningar presenterades på kommunens och Visit Linköpings hemsidor.

Det lilla bladet om föreningen och dess verksamhet såsom guideinformation har uppdaterats. Liksom föregående år har den ingått i den folder som Vretaklosterbygdens företagarförening sammanställt och distribuerat.

Information om sommarens onsdagsguidningar var införd i Östgöta Correspondenten aktuella veckor under sommaren

Föreningen har köpt en affischplats på de informationstavlor som Vretaklosterbygdens företagarförening satt upp vid Hemköp i Ljungsbro och i Blåsvädet.

Föreningens verksamhet har så långt möjligt varit exponerad i församlingstidningen Kyrkbacken.

Genom att delta i Östgötadagarna blev föreningen representerad på den karta som blev distribuerad inför evenemanget. Detta har säkerligen också ett allmänt marknadsföringsvärde.

Intern information

Föreningens medlemmar har förutom via hemsidan hållits informerade om kommande verksamhet och andra föreningsangelägenheter genom interna meddelanden (email för dem som har, brev till övriga). Under året har 8 sådana meddelanden gått ut. Till detta kommer kallelser och inbjudningar, från föreningen eller förmedlade av enskilda medlemmar. Härvid har Birgitta Alinder varit en länk mellan de svenska klosterplatserna och Föreningen Klosterliv i Vreta.

Ekonomi

Årets resultat blev c:a 7.000 kr. Den stora skillnaden jämfört med 2013 (då 24.000 kr) är det då arrangerade Braskspelet, Den egentliga guidningen gav 2014 lägre intäkter jämfört med 2013. Med hjälp av de dramatiserade vandringarna kom de totala intäkterna för guidningen upp till ungefär samma nivå som 2013. Försäljning av pilgrimsmärken gjorde att försäljningen kom upp till ungefär samma nivå som 2013. Årsmötet 2014 beslutade att avsätta 7.000 kr av 2013 års överskott till en resefond, att exempelvis användas för föreningens deltagande i generalkapitel. Vi hänvisar i övrigt till den ekonomiska berättelsen.

Samarbete med Vreta klostets församling

Föreningen är för sin verksamhet beroende av ett gott samarbete med Vreta klostets församling, refererat på många ställen i denna verksamhetsberättelse, såsom med samarrangemang, marknadsföring, lokaler, utrustning och kontorshjälp.

Samarbete med Sensus

Föreningen har samarbetat med studieförbundet Sensus när det gäller onsdagskvällarnas studieträffar liksom vid annan programverksamhet.

Slutord

I ovanstående sammanfattning framgår att föreningen fortsatt kan se fram emot en spännande verksamhet. Föreningens ambition att lära och sprida kunskap kan ske på flera sätt. I mindre grupper kan specialintressen odlas vilket gör att klostermiljön kan utvecklas med fördjupad kunskap som grund. Ny teknik kan, rätt använd, bidra till spännande upplevelser av vårt medeltida arv. Brist på medlemmar som kan ta på sig uppgifter blir dock ett alltmer brännande problem. Rekrytering av fler medlemmar, gärna i s.k. aktiv ålder, är en utmaning för att säkra föreningens verksamhet. Rätt utnyttjad erbjuder miljön i Vreta kloster kyrka och kloster och dessas historia stora möjligheter för en förening som Föreningen Klosterliv i Vreta.

Tack alla medlemmar för 2014!

Ett stort Tack även till Vreta klostets församling och övriga samarbetspartners.

Styrelsen

Sture Lahrin

Arne Karlsson

Margareta Risarp

Anders Ekström

Lars Ladell

Maj Thulin